

Učebné osnovy vyučovacieho predmetu

Hra na sopránovej zobcovej flaute pre 1. ročník

1. Záhlavie

Názov predmetu	Hra na sopránovej z o b c o v e j flaute
Učebný plán	č. 5
Časový rozsah výučby	1,5 hodina týždenne
Ročník	prvý
Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program ZUŠ v SR
Názov ŠkVP	ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce
Stupeň vzdelania	ISCED 1 B – primárne umelecké vzdelanie
Kód a názov odboru štúdia	hudobný odbor
Dĺžka štúdia	štyri
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Spracoval	Jana Kubová
Koordinátor ŠkVP	Jozef Kolesár
Schválené	27. júna 2013

2. Charakteristika vyučovacieho predmetu pre primárne vzdelávanie

Vyučovanie hry na z o b c o v e j flaute je vhodnou metódou v systéme hudobno-vzdelávacej elementaristiky. Táto skutočnosť má viacero príčin. Okrem toho hra na z o b c o v e j flaute je akousi základnou bázou pre hru na iných dychových hudobných nástrojoch.

Je výborným prípravným hudobným nástrojom pre všetky d r e v e n é nástroje a pri správnom usmerňovaní žiaka pre nástroje p l e c h o v é. Žiaci pri vyučovaní na z o b c o v e j flaute získavajú schopnosť naučiť sa :

D y c h o v e j h y g i e n e, správneho dr ž a n i u t e l a, f r á z o v a n i u, n a s a d z o v a ť k a ž d ý t ó n j a z y k o m, p r á c a r ú k - z a k r ý v a ť správne dierky na hudobnom nástroji.

Žiaci rýchlo nadobudnú schopnosť spoločnej súhry v **duete** alebo **triu**, kde sa cibrí ich hudobný sluch, zmysel pre rytmus a schopnosť harmonického myslenia. Pre hru na z o b c o v e j flaute máme výber barokovej a súčasnej literatúry, ktorá je veľmi rýchlo prístupná pre sólovú hru, a pre rôzne komorné súbory, kde majú žiaci možnosť rozvíjať svoju hudobnosť a muzikovanie.

To všetko sú veľmi dôležité atribúty zdravého vývinu detského organizmu. Význam takejto iniciatívy má u dieťaťa aj veľmi vyhranený zdravotný rozmer. Nie je to isto náhoda, že hra na z o b c o v e j flaute slúži ako podporná liečba pri astmatických poruchách, prípadne môže slúžiť ako prevencia pred negatívnymi prejavmi v dýchaní jedinca.

Nezanedbateľná je aj ekonomická stránka. Z o b c o v á flauta je cenovo jedným z najdostupnejších hudobných nástrojov, čo je možné využiť pri vytváraní zdrojov motivácie.

3. Ciele vyučovacieho predmetu pre primárne vzdelávanie

Všeobecné ciele primárneho vzdelávania

- rozvíjať kreatívne myslenie, tvorivé myslenie,
- rozvíjať emočnú inteligenciu, pestovať zmysel pre dobro a krásu ,
- budovať v dieťaťi hodnotový systém a obranyschopnosť voči tlaku reklamy, gýču, preferencii materiálnych hodnôt,
- usmerňovať dieťa k vyšším duchovným hodnotám, formovať mravné myslenie.

Všeobecný cieľ vyučovacieho predmetu

- osvojovať a prehĺbovať základné princípy hry na z o b c o v ú flautu,
- chrániť ho pred povrchným spôsobom hrania a viesť k správny návykom,
- upevňovať sebakontrolu pri používaní nástroja, podporovať samostatnosť v príprave na hodinu.

Špecifické ciele vyučovacieho predmetu pre 1. ročník

Vzdelávanie v hre na z o b c o v ú flautu smeruje k tomu, aby žiaci dokázali:

Kognitívne ciele:

- rozširovať tónový ambitus do úrovne c1 – a2,
- zdokonaľovať reberno-bránicové dýchanie a oboznámiť žiaka o fyziologickej funkčnosti bránice,
- špecifikovať rozdiely mäkkého, rovného a ostrého tónu,
- preukázať vedomosti o interpretácii nôt v hodnotách celá, polová s bodkou, štvrt'ová s bodkou, osminová + pomlčky, využitie v taktoch 2/4, 4/4, 3/4,
- vysvetliť a aplikovať základné dynamické pojmy – piano, forte
- aplikovať v skladbe získané elementárne úkony: zmysel pre rytmus, intonáciu, správna artikulácia pri tvorbe tónu,
- posúdiť kvalitu svojej interpretácie – slovne sa vyjadriť.

Psychomotorické ciele:

- zvládnuť súhru rúk v primeranej zručnosti a náročnosti - zdokonaľovať prstovú techniku,
- interpretovať kvalitu tónu a intonáciu v primeranej náročnosti ročníka,

- vštepiť im správne inštrumentálne návyky – dýchanie, prácu rúk, pozíciu hlavy, pozíciu nôh,
- budovať zmysel pre kvalitu – posadenie **z o b c a** medzi pery a tvoriť jednotlivé druhy tónov – rovný tón, mäkký tón, ostrý tón,
- zaviesť cvičenia na zdokonaľovanie prstovej techniky,
- rozvoj rytmického cítenia – hodnoty nôt (celá, polová, štvrt'ová, osminová + hodnoty pomlčiek + polová nota s bodkou a štvrt'ová nota s bodkou) v rámci základných metrických predpisov (2/4, 3/4, 4/4),
- ovládať spôsoby hrania – legato, non legato, staccato,
- hrať bez zrakovej kontroly na základe hmatovej orientácie – dlhé tóny v celej hodnote a nasadzovanie štvrt'ových nôt v rámci stupníc,
- uvoľňovať motorický aparát pri hraní – uvoľnenosť prstov, správna poloha rúk.

Afektívne ciele:

- upevňovať vzťah k umeniu, hudbe a hudobnej interpretácii poukazovaním na vhodné vzory,
- postupne viesť smerom k výrazovosti **p r e d n e s u** a tým pestovať estetické cítenie žiaka, jeho hudobnícky intelekt – vnímať krásno hudby,
- nácvik jednoduchých skladbičiek, prípadne aj so sprievodom iného hudobného nástroja – emotívne precítiť skladbu,
- rozoznávať charakterovú rôznorodosť na ľudových piesňach – ťahavé, veselé, regrútske,
- mať zážitok a radosť z interpretácie akejkoľvek skladby.

4 . Výchovné a vzdelávacie stratégie pre primárne vzdelávanie

Formulácia a vypracovanie výchovných a vzdelávacích stratégií vychádzajú z kľúčových kompetencií stanovených ŠVP a ŠkVP a smerujú ku spoločnému postupu, ako priviesť žiaka k ďalšiemu rozvíjaniu kompetencií.

Základné kľúčové kompetencie a spôsobilosti žiaka v 1. ročníku v predmete hra na **z o b c o v e j** flaute rozvíjame nasledovne:

1. sociálno-komunikačné spôsobilosti – výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- vyjadrovať sa súvislé prostredníctvom verbálnej i non verbálnej komunikácie, výstižne a kultivovane primerane veku,
- dokázať určitý čas sústredene pracovať na skladbe, náležite reagovať na zmeny,
- využívať ústretovú komunikáciu - mimiku i gestikuláciu pre vytváranie dobrých vzťahov, s ktorými prichádza do kontaktu – spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a inými ľuďmi,
- adekvátne reagovať, vyjadrovať svoj názor, využívať technické prostriedky osobnej komunikácie,
- rešpektovať kultúrnu rozmanitosť a preukazovať záujem o primeranú formu medzi kultúrnej komunikácie.

2. spôsobilosť v oblasti matematického a prírodovedného myslenia – výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- používať v každodenných situáciách modely logického a priestorového myslenia, prezentácie (projekty, vystúpenia, koncerty, výstavy),
- uplatňovať logiku v hudobnej teórii a rozbere skladby,
- divergentnými tvorivými úlohami žiakovi rozvíjať logiku a logické postupy jeho fantáziu a intuíciu,
- hľadať rôzne varianty nápaditého, objavného riešenia,
- rozvíjať si schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k systematizácii poznatkov.

3. spôsobilosti v oblasti informačnej a komunikačnej technológie – výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- integrovať IKT do vyučovania v ZUŠ – samostatne a efektívne vyhľadávať a využívať učebné a informatívne zdroje z internetu,
- študovať elektronické hudobné nástroje,
- aplikovať hudobný výukový softvér – notový editor – nový spôsob učenia sa.

4. spôsobilosť učiť sa učiť sa – výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- získavať schopnosť samostatne cvičiť,
- systematicky sa pripravovať na hodiny nástrojovej hry,
- zlepšovať svoju vytrvalosť a iniciatívu,
- efektívne si osvojovať poznatky a študijné návyky,
- hodnotiť informácie a využívať ich vo svojom učení a v iných činnostiach.

5. spôsobilosť riešiť problémy – výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- vnímať, sledovať, rozoznávať a premýšľať o problémových situáciách,
- vedieť vyjadriť a sformulovať problém,
- hľadať informácie, navrhovať riešenia – nové vlastné....
- korigovať nesprávne riešenia,
- učiť sa byť empatický, ale aj asertívny.

6. osobné, sociálne a občianske spôsobilosti – výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- uvedomovať si svoje potreby, práva a povinnosti v škole i mimo nej aktívne ich realizovať,
- odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- mať zodpovednosť a schopnosť dodržiavať dohody,
- uvedomovať si svoje silné a slabé stránky,
- aktívne si chrániť svoje fyzické a duševné zdravie,
- sústreďovať sa na kvalitu a vhodnosť svojho výberu voľných činností,
- kontrolovať vlastné konanie (vrátane násilných a seba zničujúcich modelov konania)
- podieľať sa na vytváraní podporujúcej a motivujúcej sociálno-emočnej klímy v skupine a dobrých medziľudských vzťahov,
- chápať význam a podstatu legislatívnych zákonov a spoločenských noriem: rešpektuje práva ostatných ľudí,

- chápať základné ekologické a environmentálne súvislosti a rozhodovať sa v záujme ochrany zdravia jednotlivca i spoločnosti.

7. spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry – výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- rozvíjať schopnosť tvoriť a prijímať umenie,
- dokázať pomenovať druhy umenia,
- rešpektovať vkus iných ľudí a smelo i tolerantne vyjadriť svoj názor i vkus,
- dokázať sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- poznať pravidlá spoločenského kontaktu, správať sa kultúrne, kultivovane,
- uvedomovať si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- poznať základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka,
- poznať elementárne pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- ceniť si a rešpektovať kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- byť tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr,
- poznať a vážiť si naše kultúrno-historické tradície a dedičstvo.

5. Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:

Metodické a didaktické usmernenie (Metódy a formy práce) :

V 1. ročníku predmet hra na z o b c o v e j flaute nadväzuje na PHV – Prípravné štúdium, preto osvedčeným médiom pedagogického procesu je hra na primeranej mentálnej úrovni žiaka atď. Jestvujú rôzne náhľady na metódy a formy výchovno-vzdelávacieho procesu.

Učiteľ je povinný v žiakovi rozvíjať okrem hudobnej a technickej zložky aj emocionálnu zložku výchovy, vytvárať predstavu muzikálne a technicky dokonalej hry všetkých študovaných skladieb. Vytvárať a rozvíjať zmysel pre štýlový prejav hry na z o b c o v e j flaute.

Metódy	Formy práce
<ul style="list-style-type: none"> - motivačné - expozičné - demonštračné - mimovoľného učenia - imitácia - fixačné - diagnostické - individuálneho prístupu 	<ul style="list-style-type: none"> - individuálna práca na vyučovacej hodine - využitie audio - vizuálnych didaktických pomôcok - názorná demonštrácia učiteľom - spoločná hra učiteľa so žiakom - pozorovanie interpretačných výkonov na koncertoch - domáca príprava

6. Učebné zdroje pre 1. ročník primárneho vzdelania

Hudobná literatúra, ktorá je odporúčaná v týchto učebných osnovách, slúži k základnej orientácii učiteľa a je možné variovať študijný materiál podľa pedagogických skúseností učiteľa, podľa individuálnych dispozícií žiaka a prípadne zdrojmi z internetu.

Hudobný materiál (výber) :

KLEMENT , Miloslav : Škola hry na zobcovú flautu – pokračovanie .....

DANIEL , Ladislav : Škola hry na zobcovú flautu - dokončiť 1. diel, (výber).

Prednesové skladby (výber) :

1+1 – 24 piesní a tancov z Vietorisovho kódexu a Pestrého zborníka pre zobcovú flautu a gitaru (výber) Opus, Bratislava.

MELKOVIČ, Ján : Čačky, hračky – pre zobcovú flautu a klavír, Opus, Bratislava.

BLAHA, Ondřej : Album populárnych skladieb pre zobcovú flautu a klavír (výber), Moravské hudební vydavatelství, Brno.

GRUBER, Rudolf : Snadná dueta (výber), Edition Panton, Praha.

TELEMANN, G. Ph : Ein dutzent Menuette.

Veb Friedrich Hofmeister Musikverlag Leipzig : aus dem „Notenbuchlein für ANNA MAG - DALENA BACH „,

KOLEKTÍV : Chrestomatija dl'a flejty : album prednesových skladieb (výber), Editio Musica, Moskva.

7. Obsah primárneho umeleckého vzdelania pre 1. ročník v predmete hra na s o p r á n o v ú z o b c o v ú flautu

Kompetencie	Výkonové štandardy	Kritéria, metódy a prostriedky hodnotenia
Učiť žiaka: <ul style="list-style-type: none"> - požiadavky na vedomosti - zručnosti - návyky - postoje žiaka k nástroju - zvládnuť technické základy hry na z o b c o v e j flaute - rozvinúť 	Žiak vie: <ul style="list-style-type: none"> - aplikovať notový zápis v hre - uplatniť vedomosti v hraní stupníc do 1. predznamenia a vedieť plynule hrať cez jednu oktavu - využívať dynamické a tempové označenia - aplikovať hru na ozvenu v ľudovej piesni - rozlišovať noty 	Žiak vedel: <ul style="list-style-type: none"> - pohotovo čítať a následne aplikovať notový zápis v hre - v primeranom tempe a plynule hrať danú stupnicu - správne tvoriť dynamiku a odhadnúť tempo - zahrať v primeranej náročnosti na krátkych niekoľkotónových útvaroch - demonštrovať v hre dané rytmické útvary

melodické a metrrytmické cítenie	celú, polovú s bodkou, štvrt'ovú s bodkou a hrať noty v osminových hodnotách,	
- zafixovanie správnych inštrumentálnych návykov	- tvoriť mäkký, rovný a ostrý tón - vhodne ukončovať tóny – mäkké, rovné, ostré ukončenie	- tvoriť a ukončovať tón
zlepšiť cit pre intonáciu	- rozlišovať základné druhy artikulácií – legato, non legato, staccato	- interpretovať legato, staccato, non legato v skladbe
- schopnosť techniky správne a s adekvátnym výrazom zahrať niekoľko skladieb rôzneho charakteru aj so sprievodom klavíra	- naučiť sa súhre s iným nástrojom	- vedieť interpretovať v súhre s iným nástrojom
- nadobudnúť schopnosť spoločnej súhry v duete, triu	- naučiť sa spoločnej súhre v duete, triu	- interpretovať v spoločnej súhre duete, triu
- cibriť ich hudobný sluch zmysel pre rytmus a schopnosť harmonického myslenia	- cibriť hudobný sluch, zmysel pre rytmus a schopnosť harmonic – kého myslenia	- interpretovať svojím hudobným sluchom, správny rytmus a cit pre harmonický prejav

Obsah	Medzipredmetové vzťahy
S e p t e m b e r 1. Hygienické návyky 2. Škola L. Daniel I. diel, opakovanie 1 – 2 lekcia + lekcia č. 8 tón - f1, rytmus 3 / 4, 4 / 4 taktu 3. opakovanie 2 – 3 lekcia + lekcia č. 8 – celá	Hudobná náuka Zborový spev

<p>4. opakovanie 3 – 4 lekcia + lekcia č. 9, tón - e1, cvičenia 1 – 3 + hra spamäti</p> <p>Prednes: podľa výberu tr. učiteľa + ľudová pieseň</p> <p>O k t ó b e r</p> <p>1. opakovanie 4 – 5 lekcia + lekcia č. 9 - celá 2. opakovanie 5 – 6 lekcia + lekcia č. 10 , tón - d1, cvičenia 1-3 3. opakovanie 6 – 7 lekcia + lekcia č. 10 – celá 4. opakovanie 7 – 8 lekcia + lekcia č. 11, tón - c1, cvičenia 1-3 2 / 4 takt, osminová nota</p> <p>Prednes: podľa výberu tr. učiteľa + ľudová pieseň</p> <p>N o v e m b e r</p>	<p>Hudobná náuka Zborový spev</p>
<p>1. opakovanie 8 – 9 lekcia + lekcia č. 11 – celá + hra spamäti 2. opakovanie 9 – 10 lekcia + lekcia č. 12, C – dur stupnica cvičenia 1 – 4, rytmus 2 / 4 takt 3. opakovanie 10 lekcia + lekcia č. 12 – celá, rytmus osminová nota, tempo + stupnica C – dur 4. opakovanie 11 lekcia + lekcia č. 13, cvičenia 1 – 3 legato</p> <p>Prednes: podľa výberu tr. učiteľa + ľudová pieseň</p> <p>D e c e m b e r</p> <p>1. opakovanie 12 lekcia + lekcia č. 13 – celá + legato, tempo 2. opakovanie 13 lekcia + stupnica C – dur 3. stupnica C – dur + lekcia 14 opakovanie naučených prvkov 4. stupnica C – dur + lekcia 14 opakovanie naučených prvkov lekcia č. 15 hra spamäti, súhra dvoch žiakov</p> <p>Prednes: podľa výberu tr. učiteľa + ľudová pieseň</p> <p>J a n u á r</p> <p>1. stupnica C – dur + lekcia č. 15, cvičenia 1 – 3 tón - e2, rytmus 2. stupnica C – dur + lekcia č. 15 – celá , súhra dvoch žiakov 3. stupnica C – dur + lekcia č. 16, cvičenia 1 – 4 tón - f2, rytmus 4. stupnica C – dur + lekcia č. 16 – celá, súhra, hra spamäti</p> <p>Prednes: podľa výberu tr. učiteľa + ľudová pieseň</p> <p>F e b r u á r</p> <p>1. stupnica C – dur + lekcia č. 17, cvičenia 1 – 4 tón - b1, rytmus</p>	<p>Hudobná náuka Zborový spev</p> <p>Hudobná náuka Zborový spev</p> <p>Hudobná náuka Zborový spev</p>

[illegible]

<p>Žiak ovláda technické základy hry na z o b c o v e j flaute a vie rozvinúť melodické a metro rytmické cítenie.</p> <p>Je schopný plynulé, správne, zafixovať inštrumentálne návyky, zlepšiť cit pre intonáciu, pre vybrané stupnice a niekoľko desiatok drobných skladieb, zahrať technicky správne a s primeraným výrazom sólovo i so sprievodom klavíra alebo iného hudobného nástroja.</p> <p>1 stupnica + legato 2 etudy rôzneho charakteru, 1 ľudová pieseň naspamäť, 1 prednesová skladba.</p> <p>Žiak verejne vystúpi minimálne jedenkrát za polrok.</p>	
---	--